

2019-03-28
S2019/01521/FS (delvis)

Socialdepartementet

E-hälsomyndigheten
Sankt Eriksgatan 117
113 43 Stockholm

Uppdrag att tillgängliggöra och förvalta gemensamma nationella specifikationer

Regeringens beslut

Regeringen ger E-hälsomyndigheten i uppdrag att kontinuerligt sammanställa samt på lämpligt sätt tillgängliggöra gemensamma nationella specifikationer, dvs. överenskommelser om hur standarder ska tillämpas i olika situationer för att underlätta informationsutbyte (semantisk och teknisk interoperabilitet) inom och mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. E-hälsomyndigheten ska vidare inrätta en funktion inom myndigheten för förvaltning av sådana specifikationer. Myndigheten ska lämna en kostnadsberäkning för förvaltningen av funktionen på ett och flera års sikt. Inom uppdraget ska E-hälsomyndigheten också göra en fördjupad analys rörande befintlig ansvarsfördelning för frågor som rör t.ex. standardisering och gemensamma specifikationer inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Arbetet inom uppdraget ska göras i samverkan med berörda myndigheter och organisationer inom standardiseringsområdet samt, där så är tillämpligt, det arbete som sker inom Vision e-hälsa 2025.

E-hälsomyndigheten får för uppdragets genomförande använda 5 000 000 kronor under 2019. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 18 God vård och folkhälsa. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2019. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2020. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 september 2021. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 november 2019 och den 31 augusti 2020. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Behovet av standardisering av information som skapas och används inom hälso- och sjukvård och socialtjänst är känt sedan länge. Interoperabilitet, dvs. förmågan hos system att fungera tillsammans och kunna kommunicera med varandra genom överenskomna regler, är en grundförutsättning för att information ska kunna utbytas på ett ändamålsenligt sätt inom och mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Insatser för att främja teknisk och semantisk standardisering och nå en gemensam förståelse är därför centrala för att uppnå förbättrad och säker interoperabilitet. På så sätt kan de möjligheter som digitaliseringen för med sig inom hälso- och sjukvård och socialtjänst tillvaratas.

Standardisering är ett område som i hög utsträckning drivs och påverkas på internationell nivå. Exempelvis presenterade EU-kommissionen i april 2018 ett meddelande om en digital omvandling av vård och omsorg på den digitala inre marknaden. Meddelandet innehöll bl.a. ett förslag om att ta fram rekommendationer rörande tekniska specifikationerna för elektroniska patientjournaler. I december 2017 antogs rådslutsatser på e-hälsoområdet på temat hälsa i det digitala samhället – framsteg för datadriven innovation på hälsoområdet. Även i dessa lyftes vikten av gemensam standardisering som en förutsättning för att t.ex. få till en bättre rapportering och jämförelse av hälsodata. Att främja användningen och utvecklingen av internationella standarder är också något som lyfts fram i regeringens Strategi för standardisering, som beslutades i juli 2018 (UD2018/12345/HI). Ur ett svenskt perspektiv på hälso- och sjukvårdsområdet är det alltid nödvändigt att koppla samman det internationella standardiseringsarbetet med de behov som finns på regional och lokal nivå.

Regeringen gav 2016 Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag (N2016/04455/IF) att vidareutveckla det ramverk av öppna internationella standarder som tagits fram i projekten StandIN och 3H3R. Som en del i samma regeringsuppdrag ingick också att tillsammans med E-hälsomyndig-

heten utarbeta en plan för långsiktig förvaltning av ramverket. E-hälsomyndigheten återrapporterade uppdraget i rapporten Stöd för utveckling och förvaltning av gemensamma, nationella specifikationer i mars 2018 (N2018/01952/IFK). E-hälsomyndigheten föreslår i sin rapport att en nationell förvaltningsorganisation för gemensamma nationella specifikationer bör inrättas, med uppgiften att ta hand om och tillgängliggöra nationella specifikationer, så att de får spridning och lättare kan användas av andra. Myndigheten definierar gemensamma nationella specifikationer som ”överenskommelser om hur standarder ska tillämpas i olika situationer för att underlätta informationsutbyte (semantisk och teknisk interoperabilitet)”. Förslaget utgår från en behovsanalys, där aktörer på området har uttryckt ett behov av tydligare nationell samordning.

I maj 2018 gav regeringen E-hälsomyndigheten i uppdrag att, tillsammans med fem andra myndigheter, lämna förslag som syftar till att skapa ökad säkerhet och effektivitet i samband med elektroniska informationsutbyten inom och med den offentliga sektorn (Fi2018/02150/DF), bl.a. genom en ökad standardisering. Myndigheten för digital förvaltning inrättades den 1 september 2018 och har därefter fått i uppdrag att samordna regeringsuppdraget i fråga (Fi2018/03037/DF). Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 augusti 2019.

Närmare om uppdraget

Det finns behov av att skapa förutsättningar för en mer enhetlig tillämpning av nationella gemensamma specifikationer i hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det handlar dels om att tillgängliggöra och förvalta specifikationer som används, dels öka kunskapen om hur de används i olika sammanhang så att de enklare kan användas av andra. E-hälsomyndigheten pekar också på behovet av att tydliggöra ansvarsfördelningen vad gäller framtagandet och införandet av gemensamma specifikationer, eftersom det idag finns flera aktörer på området.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska E-hälsomyndigheten sammanställa befintliga specifikationer inom hälso- och sjukvård och socialtjänst för att dessa kan bli gemensamma och nationella. Specifikationerna ska publiceras på ett lättillgängligt och användbart sätt. Myndigheten ska vidare kontinuerligt uppdatera sammanställningen så att ändringar som sker omhändertas. Målgruppen är de som tillämpar standarder, bland annat huvudmän, vårdgivare och utvecklare av olika typer av it-lösningar för hälso- och sjukvård

och socialtjänst. Inom ramen för sammanställningen ska myndigheten på ett tydligt sätt gruppera specifikationerna och beskriva hur och i vilka sammanhang som specifikationerna används i dag, ansvariga aktörer för specifikationerna när det gäller utveckling eller framtagande samt kostnader för användning, för att på så sätt ge vägledning för tillämpbarhet och användning hos målgruppen.

Myndigheten ska vidare inom ramen för uppdraget inrätta en funktion inom myndigheten för förvaltning av specifikationerna dit målgruppen kan vända sig för att bl.a. få information om vilka gemensamma specifikationer som finns samt vägledning i hur de kan tillämpas. E-hälsomyndigheten ska även, om man uppmärksammar att det saknas gemensamma specifikationer på något område, främja framtagandet av sådana tillsammans med berörda organisationer. Arbetet ska ske i samverkan med berörda aktörer på området. Syftet med funktionen är att tillhandahålla ett nationellt stöd som möjliggör en ökad och säker interoperabilitet inom och mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst, samt när så är påkallat, i sektorns gränssnitt mot andra it-lösningar inom den offentliga förvaltningen. I arbetet ska bl.a. frågor som rör informationssäkerhet särskilt uppmärksammas. Myndigheten ska vidare lämna kostnadsberäkning för förvaltningen av funktionen på ett och flera års sikt vilka ska rymmas inom befintliga ramar. Kostnadsberäkningen ska redovisas senast i samband med delredovisningen den 31 augusti 2020.

För att säkerställa att det arbete som görs kompletterar och stödjer de verksamheter eller projekt som pågår i dag inom området ska myndigheten göra en fördjupad analys rörande befintlig ansvarsfördelning för frågor som rör t.ex. standardisering och gemensamma specifikationer inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Analysen syftar till att tydliggöra områden inom vilka ytterligare stöd eller utvecklingsinsatser behövs framöver alternativt lyfta fram befintliga stödstrukturer som berörda målgrupper, dvs. huvudmän, vårdgivare och utvecklare av olika typer av it-lösningar för hälso- och sjukvård och socialtjänst, kan utnyttja i det dagliga arbetet. Denna del av uppdraget ska redovisas senast i samband med delredovisningen den 31 augusti 2020.

Regeringen beräknar att myndigheten för uppdraget får använda 8 000 000 kronor för 2020 och 10 000 000 kronor för 2021.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Eva Hålander

Kopia till

Statsrådsberedningen, internrevisionen
Statsrådsberedningen, samordningen
Finansdepartementet, budgetavdelningen
Förvaltningsavdelningen, RK Ekonomi
Socialutskottet
Riksrevisionen
Socialstyrelsen
Läkemedelsverket
Statskontoret
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Vinnova
Kammarkollegiet
Riksgäldskontoret
Inera
Sveriges Kommuner och Landsting
Swecare
Sveriges export- och investeringsråd
Swedish Standards Institute